

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

SOC

SOCIOLOGIJA

SOC D-S039

SOC.39.HR.R.K1.28

45679

12

Prazna stranica

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri dežurni nastavnik.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **90** minuta.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Pišite čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova. Ako pogriješite u pisanju, pogreške stavite u zagrade, precrtajte ih i stavite skraćeni potpis. **Zabranjeno je potpisati se punim imenom i prezimenom.**

Kada riješite zadatke, provjerite odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 28 stranica, od toga 4 prazne.

Ako ste pogriješili u pisanju odgovora, ispravite ovako:

a) zadatak zatvorenoga tipa

Točno

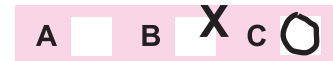
Ispravak pogrešnog unosa

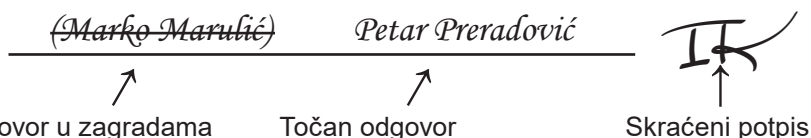
Prepisan točan odgovor

Skraćeni potpis

Pogrešno

b) zadatak otvorenoga tipa

SOC D-S039

99

Sociologija

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

<p>1. Koji je od navedenih sociologa predstavnik konfliktne perspektive?</p> <p>A. Auguste Comte B. Emile Durkheim C. Herbert Spencer D. Karl Marx</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>2. Koji je par pojmova analizirao CH. H. Cooley?</p> <p>A. militarističko i industrijsko društvo B. radnička i kapitalistička društvena klasa C. primarne i sekundarne društvene grupe D. stari i novi društveni pokreti</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>3. Kojom se metodom istražuju stavovi velikoga broja stanovnika, primjerice o uređenju novoga sustava zbrinjavanja otpada?</p> <p>A. analizom dokumenata B. anketom C. eksperimentom D. promatranjem sa sudjelovanjem</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>4. Kojemu elementu društvene strukture pripadaju dobrovoljne udruge, primjerice Udruga za zaštitu potrošača?</p> <p>A. slučajnoj gomili B. srodničkoj društvenoj instituciji C. normativnoj organizaciji D. primarnoj društvenoj grupi</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>

SOC D-S039

01

Sociologija

<p>5. Za koji su tip društva karakteristični pretežito poljoprivredni način proizvodnje, patrijarhalnost i snažan društveni utjecaj religije?</p> <p>A. za predindustrijski B. za industrijski C. za postindustrijski D. za informacijski</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<p>6. Koji se sociolog koristi pojmovima bazične i kontradiktorne klasne lokacije u analizi društvenih položaja pojedinaca u kapitalističkome društvu?</p> <p>A. Eric Olin Wright B. Frank Parkin C. Karl Marx D. Max Weber</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<p>7. Prema kojoj sociološkoj teoriji devijantno ponašanje nastaje kao rezultat individualne adaptacije pojedinaca na stanje anomije u društvu?</p> <p>A. prema konfliktnoj teoriji B. prema teoriji etiketiranja C. prema teoriji kulturne transmisije D. prema teoriji strukturalnoga pritiska</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<p>8. Kojoj od navedenih komponenata kulture pripadaju, primjerice, križ ili Davidova zvijezda?</p> <p>A. jeziku B. normama C. tabuima D. simbolima</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<p>9. Na koji se tip socijalizacije odnosi primjer djeteta koje poučava roditelja korištenju novim računalnim programom?</p> <p>A. na primarnu socijalizaciju B. na sekundarnu socijalizaciju C. na obrnutu socijalizaciju D. na resocijalizaciju</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<div data-bbox="181 2018 365 2054" data-label="Text"> <p>SOC D-S039</p> </div> <div data-bbox="1294 1975 1453 2114" data-label="Image"> </div>	

Sociologija

<p>10. Kojemu izvoru identiteta pripadaju, primjerice, ekološki odgovorno ponašanje i navijanje za omiljeni sportski klub?</p> <p>A. etnicitetu B. spolu C. rodu D. stilu života</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<p>11. Kako se naziva vrsta obitelji u kojoj novovjenčani bračni par živi u samostalnome kućanstvu?</p> <p>A. patrilinaarna B. matrilokalna C. neolokalna D. patrilokalna</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<p>12. Koji je prema P. Bourdieuu temeljni društveni uvjet za postizanje boljeg školskog uspjeha učenika?</p> <p>A. ograničeni jezični kôd B. religijska integracija C. kulturni kapital D. etiketiranje</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<p>13. Koja se od navedenih tvrdnja odnosi na demokratski politički poredak?</p> <p>A. Vlast je podijeljena između kraljevske obitelji i aristokracije. B. Vlast čine predstavnici izabrani na izborima slobodnom voljom građana. C. Vlast ima jaku kontrolu i nadzor nad ekonomijom, masovnim medijima i građanima. D. Vlast obnašaju isključivo članovi jedne obitelji, bez sudjelovanja građana u donošenju odluka.</p>	
<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> SOC D-S039 <div style="text-align: right;"> 01 </div> </div>	

Sociologija

14. Koja vrsta religijskih organizacija nema profesionalno svećenstvo ni razrađenu doktrinu i organizaciju, već je karakterizira, primjerice, vjera u astrologiju ili spiritualizam?

- A. Crkva
- B. denominacija
- C. kult
- D. sekta

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

15. Koji tip grada karakterizira začetak pravnih i političkih institucija, bliska povezanost stanovnika, ulice koje prate oblik zemljišta i okruženost grada zidinama?

- A. predindustrijski
- B. industrijski
- C. globalni
- D. postmoderni

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

SOC D-S039

01

Sociologija

II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite kratkim odgovorom (riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom).

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

16. Kojoj vrsti društvenoga položaja pripada primjer položaja dobitnice nagrade za životno djelo?

_____

0 ☐
1 ☐
bod

17. Koja je disfunkcija birokracije opisana kao izvršavanje radnih zadataka službenika na ustaljeni način uz teško prilagođavanje novim metodama obavljanja poslova?

_____

0 ☐
1 ☐
bod

18. Kojoj vrsti sankcija pripada putovanje učenika u Strasbourg na dodjelu osvojene prve nagrade na međunarodnome natjecanju?

_____

0 ☐
1 ☐
bod

19. Na koju se vrstu identiteta odnosi primjer učenika u razredu koji dijele međusobni osjećaj povezanosti i pripadnosti?

_____

0 ☐
1 ☐
bod

SOC D-S039

02

Sociologija

20. Koji Weberov idealni tip vlasti karakterizira vjerovanje podanika u posebne i nadnaravne sposobnosti vođe?

_____

0

☐

1

☐

bod

21. Kako se naziva razlika između broja rođenih i broja umrlih stanovnika neke države?

_____

0

☐

1

☐

bod

SOC D-S039

02

Sociologija

III. Zadatci produženoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak.

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

22. Navedite i objasnite osnovni predmet proučavanja sociologije prema M. Weberu.

---

0 ☐
1 ☐
2 ☐
bod

23. Objasnite društvenu stratifikaciju i navedite jedan stratifikacijski sustav.

---

0 ☐
1 ☐
2 ☐
bod

SOC D-S039

02

Sociologija

- 24.** Objasnite proces internalizacije norma i navedite naziv procesa kojim pojedinac postaje društveno biće.

---

0 ☐
1 ☐
2 ☐

bod

- 25.** Navedite sociološku perspektivu prema kojoj najviše društvene položaje zauzimaju pojedinci s najboljim školskim uspjehom i objasnite alokaciju kao jednu od osnovnih funkcija obrazovanja prema toj perspektivi.

---

0 ☐
1 ☐
2 ☐

bod

SOC D-S039

02

Sociologija

26. Navedite dvije vrste industrijske organizacije rada i objasnite njihovu razliku s obzirom na standardizaciju proizvoda.

0	☐
1	☐
2	☐
bod	

SOC D-S039

02

Sociologija

27. Navedite i objasnite tip društvenih pokreta prema A. Touraineu kojemu pripada, primjerice, pokret protiv globalnoga zatopljenja „Školski štrajk za klimu”.

0	☐
1	☐
2	☐
bod	

SOC D-S039

02

IV. Zadatci kratkoga i produženoga odgovora

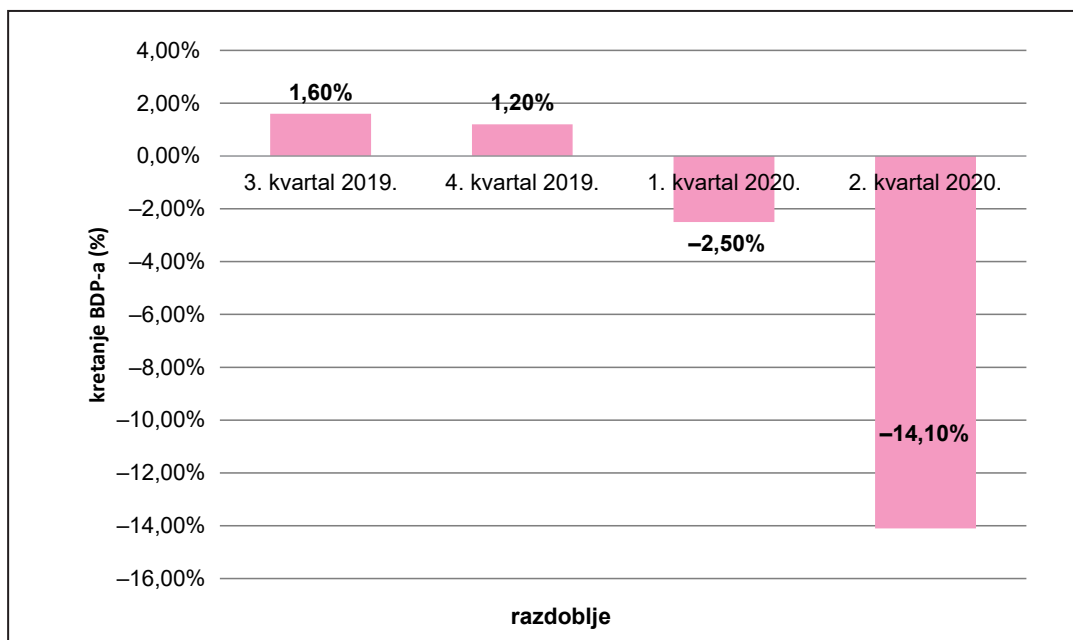
U sljedećim zadacima odgovorite kratkim odgovorom (riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom) i produženim odgovorom (s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak).

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

28. Pozorno promotrite grafički prikaz.

Grafički prikaz 1. Utjecaj pandemije bolesti COVID-19 na kretanje bruto domaćega proizvoda u Europskoj uniji

Izvor: www.statista.com

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

28.1. Na koju se razinu analize društva odnosi proučavanje utjecaja pandemije bolesti COVID-19 na kretanje bruto domaćega proizvoda u Europskoj uniji?

_____

0 ☐
1 ☐
bod

Sociologija

28.2. Navedite i objasnite metodu istraživanja kojom se koristi znanstvenik koji na temelju podataka prikazanih grafom istražuje utjecaj pandemije bolesti COVID-19 na kretanje bruto domaćega proizvoda u Europskoj uniji.

0	☐
1	☐
2	☐
bod	

SOC D-S039

02

Sociologija

29. Pozorno pročitajte tekst.

Zapovjednici su odgovorni da zadaće svakoga vojnika budu obavljene točno, uspješno i na vrijeme, a to postižu upravljanjem, vođenjem i zapovijedanjem. Vojnici svoje zadaće moraju obaviti u skladu s postavljenim standardima. Dužnost je i pravo zapovjednika da vojnicima izdaje zapovijedi koje podređeni moraju bespogovorno izvršavati.

29.1. Kako se naziva osnovna komponenta društvene strukture koja se odnosi na ponašanja očekivana od društvenoga položaja zapovjednika i vojnika opisanih u tekstu?

29.2. Navedite i objasnite tip vodstva organizacije opisan u tekstu.

0	☐
1	☐
bod	

0	☐
1	☐
2	☐
bod	

Sociologija

30. Pozorno pročítajte tekst.

Narodni plesovi često su neizbježan dio i vrhunac rituala, u prošlosti s naglašenom magijskom ulogom, a u suvremenome životu sa simboličkim značenjem u procesima identifikacije. Neki su narodni plesovi po svojstvima i raširenosti veće starine i ukorijenjenosti na tlu Hrvatske: (...) Kao svoju tradiciju Hrvati su s vremenom prihvatili i plesove susjednih europskih zemalja, koji su u određenome razdoblju bili popularni (...).

Izvor: www.info.hazu

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

30.1. Kako se naziva temeljni aspekt kulture kojemu pripadaju narodni plesovi?

	0	1
bod		

30.2. Navedite i objasnite proces kulturne promjene na koji se odnosi zadnja rečenica u tekstu.

[illegible]

	0	1	2
bod			

SOC D-S039

02

Sociologija

31. Pozorno pročitajte zadatke koji se odnose na obitelj.

31.1. Koja vrsta obitelji prema sastavu prevladava u modernome društvu?

0	☐
1	☐
bod	

31.2. Objasnite položaj žena u obitelji i na tržištu rada u kapitalističkome društvu prema feminističkoj i prema konfliktnoj perspektivi.

0	☐
1	☐
2	☐
bod	

SOC D-S039

02

Sociologija

32. Pozorno pročitajte tekst.

Kako bi potaknule društveno odgovorno ponašanje i veću brigu za očuvanje okoliša, pojedine trgovine pokrenule su niz projekata. Jedan je od takvih projekata poticanje na nekorištenje plastičnim vrećicama pri kupnji te njihovo ekološko zbrinjavanje i recikliranje.

32.1. Kako U. Beck naziva društvo u kojemu su ekološke katastrofe posljedice intervencija ljudi u prirodi?

0	☐
1	☐
bod	

32.2. Navedite i objasnite dvije postavke koncepta održivoga razvoja opisanoga u tekstu.

0	☐
1	☐
2	☐
bod	

V. Skupina zadataka

Skupina zadataka sadrži tri zadatka vezana za jedan polazni sadržaj.

Prvi je zadatak **višestrukoga izbora** u kojemu morate točan odgovor označiti znakom X na listu za odgovore.

Drugi je zadatak **kratkoga odgovora** u kojemu morate odgovoriti riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Treći je zadatak **produženoga odgovora** u kojemu morate odgovoriti s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak.

33. Pozorno pročitajte tekst.

Igrači u *online*-okruženju imaju mogućnost predstavljati sebe na željeni način, dok im *offline*-okruženje (iza ekrana) služi kao priprema za izvođenje akcije. Akterovo ponašanje može biti drugačije u *offline*-okruženju od onoga koje predstavlja u *online*-okruženju.

(...) Više sugovornika/ica je istaknulo da im je predstavljanje lakše u *online*-okruženju upravo iz razloga jer nitko ne zna tko su a i imaju mogućnost predstavljanja sebe kako žele: „*Prihvate me i takvu svakakvu kakvu se ja predstavim, u međuvremenu se ja prilagodim, postanem normalna*” (Sugovornica 1). Uočava se da *online*-okruženje pruža svojim korisnicima mogućnost izvedbe i prezentacije različitih identiteta, to jest, pruža im mogućnost korištenja alter ega i „igranja” s vlastitim identitetom. S obzirom na to da nedostaje neverbalna komunikacija olakšano je prikazivanje sebe te „upravljanje dojmom o sebi”.

Izvor: *Moj avatar i ja*, 2016.

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Sociologija

33.1. Kako se naziva Goffmanov teorijski pristup opisan u tekstu?

- A. etnometodološki pristup
- B. dramaturški pristup
- C. teorija racionalnoga izbora
- D. teorija socijalne razmjene

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

33.2. Navedite iz teksta pojam koji odgovara Goffmanovu predstavljanju pojedinaca u prednjemu planu i predstavljanju pojedinaca u stražnjemu planu.

Pojam koji odgovara predstavljanju pojedinaca u prednjemu planu:

Pojam koji odgovara predstavljanju pojedinaca u stražnjemu planu:

- 0 ☐
- 1 ☐
- bod**

33.3. Kako se naziva uzajamni utjecaj pojedinaca na međusobno ponašanje? Objasnite Goffmanov koncept „upravljanje dojmom o sebi” opisan u tekstu.

- 0 ☐
- 1 ☐
- 2 ☐
- bod**

Sociologija

34. Pozorno pročitajte novinske članke o kolektivnome ponašanju.

(...) glasnogovornica pokreta za međurasnu pravdu, Black Lives Matter, u izjavi navodi da su se prosvjednici okupili u znak solidarnosti s crnačkom zajednicom u SAD-u. (...) Williams je istaknula da je prosvjed miroljubiv (...)

(...) Prvi prosvjed održan je u utorak (...) Pred policijskom stanicom okupile su se stotine ljudi, razbijeni su prozori na zgradi, a policija je upotrijebila je suzavac i gumene metke. Ozbiljniji sukobi i paljevina krenuli su u srijedu, a pojedini prosvjednici iskoristili su kaos na ulicama i započeli s pljačkom dućana. U četvrtak je zapaljena i policijska postaja, a prosvjednici su opljačkali supermarket (...)

Izvor: www.vecernji.hr, www.tportal.hr

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Sociologija

34.1. Na koju se vrstu gomile odnosi drugi odlomak teksta?

- A. na aktivnu
- B. na ekspresivnu
- C. na konvencionalnu
- D. na slučajnu

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

34.2. Koji se oblik raspršenoga kolektivnog ponašanja odnosi na građane koji imaju mišljenje o društvenome pitanju poput problema ljudskih prava opisanoga u tekstu i svojim istupima nastoje utjecati na njegovo rješavanje?

- 0 ☐
- 1 ☐
- bod**

34.3. Navedite i objasnite oblik konvergirajućega kolektivnog ponašanja opisan u drugome odlomku teksta.

- 0 ☐
- 1 ☐
- 2 ☐
- bod**

SOC D-S039

02

Sociologija

35. Pozorno promotrite tablice koje se odnose na religijsku praksu pojedinaca.

Tablica 1. Pohađanje vjerskih obreda

Osim vjenčanja, pogreba i krštenja, koliko često pohađate vjerske obrede u zadnje vrijeme?			
%	1999.	2008.	2018.
Nikada	10,4	16,1	19,6
Rijetko	9,7	20,1	20,9
Povremeno	27,0	22,1	24,1
Mjesečno	21,1	16,2	12,3
Tjedno	31,4	24,3	22,6

Tablica 2. Vlastiti način za uspostavu veze s božanskim bez Crkve ili vjerskih obreda

„Imam vlastiti način za uspostavu veze s božanskim bez Crkve ili vjerskih obreda.”			
	%	1999.	2018.
1	Uopće se ne slažem	20,4	30,4
2		9,9	9,4
3		25,7	16,2
4		15,8	9,9
5	Potpuno se slažem	17,9	25,1
	Ne znam, bez odgovora	10,1	8,9

Izvor: *Između distancirane crkvenosti i intenzivne osobne religioznosti*, 2019.
Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Sociologija

35.1. Kako se naziva proces smanjivanja institucionalne religijske prakse prikazan u tablicama?

- A. civilna religija
- B. religijski fundamentalizam
- C. sekularizacija
- D. sakralizacija

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

35.2. Kojoj osnovnoj komponenti kulture pripadaju, primjerice, vjenčanje, pogreb, krštenje i molitva?

- 0 ☐
- 1 ☐
- bod**

35.3. Navedite i objasnite Bergerov i Luckmannov pojam kojim opisuju oblik religioznosti pojedinaca prikazan u tablici 2.

- 0 ☐
- 1 ☐
- 2 ☐
- bod**

SOC D-S039

02

Sociologija

Prazna stranica

SOC D-S039

99

Prazna stranica

Sociologija

Prazna stranica

SOC D-S039

99